

Revisionsrapport

Pär Månsson
Cecilia Axelsson

Oktober 2019

Granskning av kommunens kapitalplaceringar

Hudiksvalls kommun

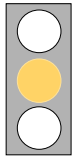
Innehållsförteckning

1.	Sammanfattning	2
2.	Bakgrund	3
2.1.	Syfte och revisionsfråga.....	3
2.2.	Omfattning och kontrollfrågor	3
2.3.	Avgränsning.....	4
2.4.	Metod.....	5
3.	Granskningsresultat	6
3.1.	Övergripande.....	6
3.1.1.	Interna kontrollen beträffande hanteringen	6
3.1.2.	Vidtagna åtgärder efter finansgranskning 2013/2014	6
3.1.3.	Makroekonomiska och tekniska analyser	7
3.2.	Policybeslut, riskhantering och föreskrifter	7
3.2.1.	Efterlevnad av föreskrifter för medelsförvaltning och placeringspolicy	7
3.2.2.	Definierade riskmått	8
3.2.3.	Policybeslut kopplat till risk och önskad avkastning	8
3.2.4.	Beslut kopplat till totalportföljens fördelning	8
3.2.5.	Policybeslut kopplat till kreditrisker	9
3.2.6.	Rapportering av risktagandets utveckling över tid	9
3.3.	Avtal med förvaltare	9
3.3.1.	Avtal med extern förvaltare och ersättning till denne.....	9
3.3.2.	Dokumentation från möten och fattade beslut	10
3.3.3.	Förvaltning av kapitalplaceringarna	10
3.4.	Redovisning.....	10
3.4.1.	Externa redovisningsregler.....	10
3.4.2.	Dokumenterade rutiner för redovisning och avstämning	14
3.4.3.	Externa bekräftelser	15
3.4.4.	Ansvarsfördelning mellan förvaltning och redovisning	15

1. *Sammanfattning*

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Hudiksvalls kommun har PwC granskat hur kommunens kapitalplaceringar hanteras bl.a. i syfte att säkerställa att redovisningen och värderingen är korrekt samt att bedöma om den interna kontrollen kring efterlevnad av medelplaceringsreglemente och uppföljning är tillräcklig.

Granskningen har syftat till att bedöma om kommunstyrelsen har en tillräcklig intern kontroll avseende redovisning och uppföljning av finansiella instrument.

Vår sammanfattande bedömning är att kommunstyrelsen delvis har säkerställt en tillräcklig intern kontroll avseende redovisning och uppföljning av finansiella instrument. Bedömningen har sin grund i de iakttagelser som konstaterats med anledning av angivna kontrollmål.

Utifrån genomförd granskning lämnar vi följande rekommendationer:

- Utarbeta separat riskanalys och internkontrollplan för kommunens finansiella hantering.
- Färdigställ avtal med förvaltare.
- Dokumentera gemensamma anteckningar från möten mellan kommunen och kapitalrådgivare/förvaltare.
- Dokumentera tillämpningsrutiner inkl. redovisningsrutiner för den finansiella hanteringen.
- Dokumentera intern arbetsfördelning mellan förvaltning/beslut av finansiella placeringar och redovisning av placeringarna.

2. Bakgrund

Kommunen har betydande belopp placerade i finansiella instrument som aktiefonder och räntefonder. Bokfört värde på kommunens kapitalplaceringar per 2018-12-31 uppgick till 707,3 mnkr, marknadsvärdet uppgick till 733,0 mnkr. De senaste åren har kommunens realisationsvinster på värdepapper bidragit till ett positivt resultat. För 2018 redovisades vinst vid försäljning av värdepapper med 19,5 mnkr.

Externa redovisningsregler finns för hur dessa placeringar ska redovisas, utöver detta ska även internt fastställda regler finnas upprättade. Risker kopplade till redovisning utgörs av existens av tillgångarna i form av att Hudiksvalls kommun är lagenlig ägare, värdering av tillgångarna samt redovisning i samband med köp och försäljning.

Utifrån revisorernas riskanalys för 2018 har revisorerna beslutat att, som ett led i den årliga granskningen av kommunstyrelsen, genomföra en granskning av hur kommunens kapitalplaceringar hanteras bl.a. i syfte att säkerställa att redovisningen och värderingen är korrekt samt att bedöma om den interna kontrollen kring efterlevnad av medelplaceringsreglemente och uppföljning är tillräcklig.

2.1. Syfte och revisionsfråga

Syftet med granskningen är att bedöma om kommunstyrelsen har en tillräcklig intern kontroll avseende redovisning och uppföljning av finansiella instrument. Granskningen ska besvara följande revisionsfråga:

- Har kommunstyrelsen säkerställt en tillräcklig intern kontroll avseende redovisning och uppföljning av finansiella instrument?

2.2. Omfattning och kontrollfrågor

Revisionskriterierna utgörs av lagar, föreskrifter, regelverk, fullmäktigebeslut etc. och utgör underlag till de bedömningsgrunder som uttrycks i kontrollfrågorna.

- Kommunallag
- Kommunal redovisningslag gällande till och med 2018-12-31
- Redovisningsrekommendationer gällande till och med 2018-12-31
- Föreskrifter för medelsförvaltning/placeringspolicy
- Övriga interna styrdokument

Granskningen genomförs mot följande kontrollfrågor:

Övergripande

- Övergripande kontrollmål är hur kommunstyrelsen byggt upp den interna kontrollen beträffande hanteringen av kapitalplaceringarna och om den interna kontrollen är säkerställd (riskanalys, internkontrollplan och genomförda kontrollaktiviteter).
- Vilka åtgärder har vidtagits av kommunen utifrån gjorda noteringar vid 2013/2014 års finansgranskning?
- Vilka övergripande makroekonomiska och tekniska analyser utförs av kommunen och hur dokumenteras dessa?

Policybeslut, riskhantering och föreskrifter

- Finns upprättade föreskrifter för medelsförvaltning och placeringspolicy och hur sker uppföljning av att dessa efterlevs?
- Finns något riskmått definierat, för enskilda tillgångsslag och för respektive portfölj som helhet?
- Finns något policybeslut taget för hur stor risk som får tas (uttryckt i riskmättet) och finns någon årlig målsättning för vilken avkastning som önskas uppnås?
- Finns något beslut om totalportföljens geografiska fördelning och / eller fördelning på; aktier / fonder / derivatinstrument / räntebärande placeringar?
- Finns något policybeslut om vilka kreditrisker som får tas vid placering i företagsobligationer eller preferensaktier (med nominell avkastning)?
- Hur rapporteras risktagandets utveckling över tiden?

Avtal med förvaltare

- Finns upprättat avtal med extern förvaltare gällande kommunens kapitalplaceringar? Vad genererar ersättning till förvaltaren?
- Hur sker dokumentation av vad som genomgås vid möten med förvaltaren och vilka beslut som fattas?
- Sker förvaltning i en portfölj eller sker förvaltning för vardera "investeringsmedel" och "pensionsmedel"?

Redovisning

- Vilka externa redovisningsregler finns beträffande redovisning?
- Finns dokumenterade rutiner för redovisning och avstämning av finansiella instrument inkl värdering och efterlevs dessa?
- Begärs externa bekräftelser?
- Finns en ändamålsenlig och dokumenterad arbetsfördelning mellan ansvar för förvaltning och redovisning?

2.3. Avgränsning

Granskningen omfattar kommunstyrelsen. Granskningen omfattar räkenskapsåret 2018. Avgränsning sker till ovanstående kontrollfrågor.

2.4. Metod

Granskningen genomförs i följande steg:

- Inledande kartläggning av interna och externa regelverk
- Intervjuer med ansvariga handläggare
- Genomgång av externa bekräftelser
- Stickprovsgranskning redovisningstransaktioner
- Sammanställning av iakttagelser och bedömningar

3. Granskningsresultat

3.1. Övergripande

3.1.1. Interna kontrollen beträffande hanteringen

Kontrollfråga: Har kommunstyrelsen byggt upp den interna kontrollen beträffande hanteringen av kapitalplaceringarna och om den interna kontrollen är säkerställd (riskanalys, internkontrollplan och genomförda kontrollaktiviteter)?

Granskningsnoteringar

Rutiner finns utarbetade och ett regelverk finns fastställt av kommunfullmäktige. Regelverket utgörs av:

- Regler för penninghantering i Hudiksvalls kommun.
- Anvisningar för medelsförvaltning i Hudiksvalls kommun.

Delegationer kopplade till finansverksamheten och rätten till att utföra extern firmateckning framgår av kommunstyrelsens protokoll och delegationsordning.

Tillämpningsrutiner för kapitalförvaltningen är inte dokumenterade. Specifik riskanalys, interkontrollplan och dokumenterade kontrollaktiviteter saknas för kapitalförvaltningen.

Bedömning och rekommendationer

Vi bedömer att rutiner finns etablerade och att ett regelverk finns beslutat. Vi rekommenderar att tillämpningsrutiner dokumenteras och att specifik riskanalys, kontrollaktiviteter och internkontrollplan utarbetas för finansverksamheten. Riskanalysen bör uppdateras årligen och omfatta dokumentation och bedömning av väsentliga risker kopplade till finansverksamheten. Till riskerna bör sedan en koppling ske till kontroller som ska genomföras, detta bör dokumenteras i en internkontrollplan. Vidare bör resultatet av genomförda kontroller rapporteras till kommunstyrelsen.

3.1.2. Vidtagna åtgärder efter finansgranskning 2013/2014

Kontrollfråga: Vika åtgärder har vidtagits av kommunen utifrån gjorda noteringar vid 2013/2014 års finansgranskning?

Granskningsnoteringar

Granskning av kommunens finanshantering avrapporterades april 2014. Kommunens ekonomichef lämnade ett skriftligt svar på granskningsrapporten 2016-09-30. Kommunledningsförvaltningen delade flera av revisionens förslag till förbättringsåtgärder vilket resulterat i följande planerade aktiviteter:

- Utredning om bildande av moderbolag.
- Översyn av kommunens finanspolicy.

- Översyn av befintliga finansiella handlingar såsom skuldebrev för att identifiera eventuella svagheter i dokumentationen.
- Anskaffning av verktyg från Kommuninvest för hantering av en central lånereskontra för kommunkoncernen.
- Utökning av både ekonomiska och finansiella mål samt nyckeltal kopplat till detta.

Bedömning och rekommendationer

Vår bedömning är att åtgärder vidtagits med anledning av 2013/2014 års granskningsrapport och att kompetensfrågorna inom kapitalförvaltningen stärkts.

3.1.3. Makroekonomiska och tekniska analyser

Kontrollfråga: Vilka övergripande makroekonomiska och tekniska analyser utförs av kommunen och hur dokumenteras dessa?

Granskningsnoteringar

Kommunen genomför inga egna makroekonomiska och tekniska analyser.

Månadsmöten genomförs med kommunens kapitalrådgivare Wassum. Agendan för respektive månadsmöte utgörs av; portföljförvaltning hittills i år, investment view och investeringsråd. Vid mötena presenterar rådgivaren marknadsutveckling, riskbild för pensionsmedlen, portföljallokering, portföljvinstkastning. Vidare presenteras möjliga framtida scenarier för den ekonomiska utvecklingen. De investeringsråd som lämnas har enligt rådgivaren lämplighetsbedömts mot *Regler för penninghantering i Hudiksvalls kommun antagna av kommunstyrelsen 2013-04-25*. Gemensamma minnesanteckningar förs inte.

Utöver analyser erhållna från Wassum tar representanter från ekonomiavdelningen del av webbsändningar från Nordea.

Bedömning och rekommendationer

Vår bedömning är att kommuner tar del av ekonomiska och tekniska analyser via rådgivare och bank. Vi rekommenderar att gemensamma mötesanteckningar förs mellan kapitalrådgivaren och kommunen.

3.2. Policybeslut, riskhantering och föreskrifter

3.2.1. Efterlevnad av föreskrifter för medelsförvaltning och placeringspolicy

Kontrollfråga: Finns upprättade föreskrifter för medelsförvaltning och placeringspolicy och hur sker uppföljning av att dessa efterlevs?

Granskningsnoteringar

Föreskrifter finns upprättade för medelsförvaltning och placeringspolicy. Dessa utgörs av styrdokumentet regler för penninghantering i Hudiksvalls kommun och

anvisningar för medelsförvaltning i Hudiksvalls kommun. Uppföljning av dessa sker i samband med delårsbokslut och årsbokslut. Utöver detta sker uppföljning i samband med regelbundna avstämningsmöten med kapitalrådgivaren Wassum. Presentationer sker regelbundet för kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Bedömning och rekommendationer

Vår bedömning är att föreskrifter finns och att rutiner finns för uppföljning av styrdokumentet. Se även pkt 3.1.1 för behov av separat riskanalys och internkontrollplan för finansverksamheten.

3.2.2. Definierade riskmått

Kontrollfråga: Finns något riskmått definierat, för enskilda tillgångsslag och för respektive portfölj som helhet?

Granskningsnoteringar

Det riskmått som definierats avser avkastning för portföljen som helhet.

Bedömning och rekommendationer

Riskmått är definierade.

3.2.3. Policybeslut kopplat till risk och önskad avkastning

Kontrollfråga: Finns något policybeslut taget för hur stor risk som får tas (uttryckt i riskmättet) och finns någon årlig målsättning för vilken avkastning som önskas uppnås?

Granskningsnoteringar

Nu gällande riskmått är definierat som; ”Förväntad framtida maximala förlust får inte överstiga 12,5%. Om detta sker ska tillgångarna omfördelas.”

I *Regler för penninghantering* framgår att pensionsmedlen värdesäkras årligen för inflation. Detta innebär att den realiserade avkastningen återinvesteras till ett belopp som minst motsvarar inflationen.

Bedömning och rekommendationer

Riskmått och målsättning för avkastningen är definierade.

3.2.4. Beslut kopplat till totalportföljens fördelning

Kontrollfråga: Finns något beslut om totalportföljens geografiska fördelning och / eller fördelning på; aktier / fonder / derivatinstrument / räntebärande placeringar?

Granskningsnoteringar

Fördelningen på tillåtna investeringar och andelen av dessa finns fastlagt i antagna föreskrifter. Där framgår tillåtna tillgångsslag och gränser för placeringen i respektive tillgångsslag.

Bedömning och rekommendationer

Vi bedömer att beslut finns kopplat till totalportföljens fördelning.

3.2.5. *Policybeslut kopplat till kreditrisker*

Kontrollfråga: Finns något policybeslut om vilka kreditrisker som får tas vid placering i företagsobligationer eller preferensaktier (med nominell avkastning)?

Granskningsnoteringar

Företagsobligationer och preferensaktier godtas inte som placeringsform enligt antagna föreskrifter.

Bedömning och rekommendationer

Vi bedömer att policybeslut finns kopplade till vilka kreditrisker som får tas vid placering i företagsobligationer eller preferensaktier.

3.2.6. *Rapportering av risktagandets utveckling över tid*

Kontrollfråga: Hur rapporteras risktagandets utveckling över tiden?

Granskningsnoteringar

Rapportering sker vid regelbundna avstämningsmöten med kapitalrådgivaren. Vidare sker rapportering till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Bedömning och rekommendationer

Vi bedömer att rapportering sker av risktagandet över tid.

3.3. *Avtal med förvaltare*

3.3.1. *Avtal med extern förvaltare och ersättning till denne*

Kontrollfråga: Finns upprättat avtal med extern förvaltare gällande kommunens kapitalplaceringar? Vad genererar ersättning till förvaltaren?

Granskningsnoteringar

Avtal med extern förvaltare är under översyn. Förvaltaren ersätts genom avgifter.

Bedömning och rekommendationer

Vi rekommenderar att avtal med den externa förvaltaren/kapitalrådgivaren färdigställs.

3.3.2. Dokumentation från möten och fattade beslut

Kontrollfråga: Hur sker dokumentation av vad som genomgås vid möten med förvaltaren och vilka beslut som fattas?

Granskningsnoteringar

Regelbundna möten sker med kommunens förvaltare/kapitalrådgivare Wassum. Förvaltaren går vid dessa möten igenom marknadsutvecklingen, placeringarna och eventuella förslag till förändringar i placeringarna. Dessa dokumenteras i en skriftlig presentation.

Inga gemensamma mötesanteckningar förs mellan kommunen och förvaltare. Vid en förändring i placeringarna sker attest enligt delegationsordning och attestinstruktioner.

Bedömning och rekommendationer

Vi bedömer att dokumentationen av möten med förvaltaren bör förbättras. Vi rekommenderar att gemensamma mötesanteckningar upprättas.

3.3.3. Förvaltning av kapitalplaceringarna

Kontrollfråga: Sker förvaltning i en portfölj eller sker förvaltning för vardera "investeringsmedel" och "pensionsmedel"?

Granskningsnoteringar

Förvaltning sker i två separata portföljer, medel till kommunala pensioner samt försäljningsmedel som erhöles i samband med försäljning av kommunens energiverksamhet.

Bedömning och rekommendationer

Vi bedömer att beslut har tagits att placeringarna ska ske i två separata portföljer och att detta sker.

3.4. Redovisning

3.4.1. Externa redovisningsregler

Kontrollfråga: Vilka externa redovisningsregler finns beträffande redovisning?

Kommunens kapitalplaceringar redovisas som kortfristiga placeringar i kommunens balansräkning. Kapitalplaceringarna består av två placeringsportföljer där den ena avser medel till kommande pensioner och den andra avser försäljningsmedel som kommunen erhöles i samband med energiverksförsäljningen 1996. Kommunfullmäktige har för 2018 fastställt ett antal finansiella mål varav ett av dessa mål avser kommunens kortfristiga placeringar. För detta mål gäller att:

- uttag ur pensionsmedlen kan göras årligen för att jämna ut pensionskostnaderna

- ianspråktagande av försäljningsmedlen kan beslutas i samband med den årliga budgetberedningen

I Hudiksvalls årsredovisning 2018 lämnas upplysningar om kommunens redovisningsprinciper. Följande gäller för kommunens kortfristiga placeringar:

Värdepappersportföljerna har på balansdagen upptagits till det lägsta av marknadsvärdet och anskaffningsvärdet.

Av RKR´s rek nr 20 Redovisning av finansiella tillgångar och finansiella skulder framgår att medel som är tillgängliga för att möta löpande utbetalningar ska klassificeras som omsättningstillgångar. Hudiksvalls kommuns kapitalplaceringar klassificeras som omsättningstillgång och redovisas i balansräkningen som kortfristiga placeringar, vilket är i enlighet med kommunala redovisningslagen och god redovisningssed i övrigt.

I nedanstående tabell återfinns en jämförelse mellan kommunens redovisning av olika affärshändelser kopplat till kapitalplaceringar och gällande redovisningsregler enligt kommunala redovisningslagen och RKR´s rekommendation nr 20 Redovisning av finansiella tillgångar och finansiella skulder.

Kommunens redovisningsrutiner	Efterlevnad av KRL och RKR
<p><u>Köp/reinvesteringar</u> De köp som genomförs är i form av reinvesteringar till följd av om disposition i befintliga placeringar. Inga köp sker således med nya medel från kommunens likvidkonton.</p> <p>Bokföring sker till belopp motsvarande det reinvesterade beloppet, vilket utgör anskaffningsvärdet på placeringen. Bokföring av gjorda reinvesteringar sker månadsvis utifrån erhållna transaktionsunderlag från den externa förvaltaren. Således styrs inte datum för bokföring av affärsdagen.</p> <p>Det anges dock att om det skulle avse en likvidtransaktion, dvs att uttag sker från banken, skulle bokföring ske per likviddagen.</p> <p>Enligt uppgift förekommer inga bankavgifter eller andra transaktionsavgifter i samband med reinvestering.</p>	<p>Finansiella omsättningstillgångar värderas vid köptillfället till anskaffningsvärde inklusive direkta transaktionsutgifter.</p> <p>Köp av finansiella tillgångar får redovisas antingen per affärsdagen eller per likviddagen.</p>
<p><u>Försäljning</u> Enligt uppgift förekommer både</p>	<p>Vid delförsäljning av en post i en värdepappersportfölj som förvärvats vid</p>

Kommunens redovisningsrutiner	Efterlevnad av KRL och RKR
<p>försäljning av hela placeringen och försäljning av delar av en placering.</p> <p>Vid försäljning av delar av en placering beräknas det genomsnittliga anskaffningsvärdet per andel för placeringen och den del av anskaffningsvärdet motsvarande den sålda delen bokas bort. Kommunen erhåller underlag från den externa förvaltaren som redogör för anskaffningsvärdet på den sålda delen av placeringen. Skillnaden mellan försäljningspris och bokfört värde bokförs som realisationsresultat i resultaträkningen och redovisas bland finansiella poster.</p> <p>Bokföring av gjorda försäljningar, och därmed reinvesteringar, sker månadsvis utifrån erhållna transaktionsunderlag från den externa förvaltaren. Således styrs inte datum för bokföring av affärsdagen.</p> <p>Det anges dock att om det skulle avse en likvidtransaktion, dvs att pengar sätts in på banken, skulle bokföring ske per likviddagen.</p>	<p>olika tillfällen och till olika kurser ska genomsnittsmetoden användas. Metoden innebär att anskaffningsvärdet för de sålda posterna beräknas som det genomsnittliga anskaffningsvärdet för samtliga poster av samma slag.</p> <p>Försäljning av finansiella tillgångar får redovisas antingen per affärsdagen eller per likviddagen.</p>
<p><u>Valuta</u> Inga placeringar sker i utländsk valuta.</p>	<p>Generella regler kring värdering av omsättningstillgångar finns i KRL 6 kap. I 9§ anges att fordringar i utländsk valuta får omräknas enligt balansdagens kurs, om det står i överensstämmelse med god redovisningssed.</p> <p>God redovisningssed innebär att ingen löpande omräkning sker av kortfristiga placeringar.</p>
<p><u>Värdering</u> Av intervjuer framgår att kommunen tillämpar kollektiv värdering av de kortfristiga placeringarna. Av dokumentet ”Anvisningar för medelsförvaltning och regler för</p>	<p>Finansiella omsättningstillgångar ska efter första redovisningstillfället värderas till det lägsta av anskaffningsvärdet och verkligt värde (KRL 6 kap 7§), det vill säga enligt lägsta värdets princip.</p> <p>Finansiella omsättningstillgångar som</p>

Kommunens redovisningsrutiner	Efterlevnad av KRL och RKR
<p><i>penninghantering</i> framgår inte huruvida försäljnings- och pensionsmedlen utgör en eller två värdepappersportföljer. Av intervjuer framgår dock att de ses som två separata värdepappersportföljer men att strukturen på placeringarna är densamma inom båda portföljerna.</p> <p>Månatlig avstämning av lägsta värdets princip sker för kapitalplaceringarna för att kontrollera om behov av nedskrivning föreligger.</p> <p>Av intervjuer framkommer att det inte har skett några värderegleringar av kapitalplaceringarna.</p>	<p>ingår i en värdepappersportfölj och som handlas på en aktiv marknad får värderas kollektivt. Detta innebär att en nedgång i värdet av en enskild finansiell tillgång i värdepappersportföljen inte behöver ge anledning till någon nedjustering av det redovisade värdet, så länge som värdepappersportföljen totalt sett är bokförd till ett värde som inte överstiger verkligt värde.</p>

Av intervjuer framkommer att rutinen är att ansvarig ekonom upprättar bokföringsorder utifrån underlag till köp och försäljning av kapitalplaceringar. Underlagen består av transaktionsunderlag samt uttagna depårapporiter från den externa förvaltaren.

Vi har i granskningen utfört stickprov på årets inköp (reinvesteringar) och försäljningar samt realisationsresultat. Totalt har 8 stickprov gjorts, vilket motsvarar ca 69% av årets realisationsvinster och 18% av årets realisationsförluster. Inga avvikelser mot underlag eller redovisningsprinciper har noterats.

Bedömning och rekommendationer

Utifrån genomförda intervjuer och stickprov är vår bedömning att kommunens redovisning och värdering av kapitalplaceringar sker i enlighet med kommunala redovisningslagen samt RKR´s rekommendation med undantag av tidpunkt för bokföring av uppkomna affärshändelser. Bokföring av affärshändelser kopplat till kapitalplaceringarna sker en gång per månad till skillnad mot affärsdagen eller likviddagen som finns angiven i gällande rekommendation. Då bokföring och avstämning ändå sker månadsvis är vår bedömning att avvikelsen mot god redovisningssed inte påverkar den rättvisande bilden av kommunens resultat och ställning kopplat till kapitalplaceringarna.

Vi vill uppmärksamma kommunen att om den ny lagen om kommunal bokföring och redovisning som gäller från 1 januari 2019 (LKBR). Av LKBR 7 kap 6 § framgår att finansiella instrument som innehas för att generera avkastning eller värdestegring ska värderas till verkligt värde. Denna värderingsprincip skiljer sig från den värderingsprincip som varit tillämplig under den period som varit föremål för granskningen.

3.4.2. Dokumenterade rutiner för redovisning och avstämning

Kontrollfråga: Finns dokumenterade rutiner för redovisning och avstämning av finansiella instrument inkl värdering och efterlevs dessa?

Som framgår tidigare i rapporten finns fastställda ”Anvisningar för medelsförvaltning och regler för penninghantering”, antagna av kommunfullmäktige i juni 2010 respektive april 2013.

Anvisningarna för medelsförvaltning omfattar bland annat placeringspolicy för försäljningsmedel och pensionsmedel samt rapportering och riskhantering. Av anvisningarna framgår att den finansiella utvecklingen inom kommunen ska rapporteras till kommunfullmäktige vid fyra tillfällen; vid redovisning av bokslutsprognoserna, vid fastställande av årsredovisning samt vid fastställande av budget. Av anvisningarna framgår även att kommunstyrelsen ska fastställa rapporteringsregler till kommunstyrelsen.

Antagna regler för penninghantering omfattar bland annat placeringsinriktning för försäljningsmedel och pensionsmedel samt rapportering och riskhantering. Av reglerna framgår att rapportering kring kommunens kapitalförvaltning skall lämnas till kommunstyrelsen en gång i kvartalet från ekonomiavdelningen. Vidare anges att konsult för kapitalförvaltningen ska informera ekonomiavdelningen månatligen om det aktuella läget och utvecklingen för förvaltningen av kapitalet.

Antagna regler för penninghantering anger att samtliga finansiella överenskommelser (t ex placering och förvaltning) ska dokumenteras genom att beslutsunderlag med samtliga villkor lämnas till ekonomiavdelningen samt att samtliga avräkningsnotor, kvitton eller dylika handlingar från affärsmotpart skall skickas till ekonomiavdelningen där avstämning sker. Bekräftelser och avräkningsnotor angående finansiella transaktioner ska stämmas av omgående. Betalningsöverföring vid finansiella transaktioner ska omfatta skriftliga underlag och undertecknas av behöriga personer.

I övrigt beskriver inte anvisningarna och reglerna rutinerna kring redovisning och avstämning av de finansiella instrumenten. Av intervjuer framkommer att det finns rutiner för redovisning och avstämning men att dessa inte är dokumenterade av ekonomiavdelningen.

Bedömning och rekommendationer

Det finns fastställda anvisningar för medelsförvaltning och regler för penninghantering som bland annat beskriver rutiner för rapportering till kommunfullmäktige och kommunstyrelse samt vilka underlag som ska ligga till grund för avstämning av finansiella transaktioner.

Vi konstaterar dock att dokumenterade rutiner för redovisning av kapitalplaceringar inte finns upprättade.

En väsentlig del i god intern kontroll är att ha fastlagda och kompletta rutindokument för hantering av processer och rutiner. Kommunstyrelsen bör därför

tillse att rutiner för redovisning av kapitalplaceringar dokumenteras och kvalitetssäkras. Detta omfattar även dokumentation av värderingsregler för placeringarna samt säkerställande av efterlevnad av lagens krav och god redovisningssed i övrigt.

3.4.3. Externa bekräftelser

Kontrollfråga: Begärs externa bekräftelser?

Av intervjuer framgår att Hudiksvalls kommun erhåller bekräftelser löpande. Detta sker genom att kommunen per mail erhåller underlag till utförda transaktioner samt månatlig depårapport från den externa förvaltaren. Möjlighet finns även att via den externa förvaltarens webb-sida hämta transaktionslista och depårapport. Av depårapporten framgår samtliga innehav inom försäljningsmedel respektive pensionsmedel fördelat på både anskaffningsvärde och marknadsvärde.

Alla bekräftelser sparas enligt uppgift i pärmar på ekonomikontoret. Underlagen skannas även in och bifogas bokföringsorderna som upprättats i Raindance.

På uppdrag av det sakkunniga biträdet beställs externa bekräftelser till denne en gång per år av ansvarig ekonom.

Vi har i granskningen tagit del av depårapporter från den externa förvaltaren och kommunens månadsavstämningar per juni och augusti. I samband härmed har framkommit att depårapporterna inte har sparats som underlag vid avstämningen per juni. Vid uttag av nya depårapporter för perioden noteras avvikelser mot bokföringen. Avvikelserna förklaras av tillkommande transaktioner gjorda under juni men redovisade i depårapporten betydligt senare vilket gör att depåvärdena har förändrats.

Bedömning och rekommendationer

Utifrån genomförda intervjuer och stickprov kan vi konstatera att underlag erhålls månatligen från den externa förvaltaren och underlag finns även tillgängligt via webben. Vår sammanfattande bedömning är att kommunen har rutiner där externa bekräftelser för innehavet av kapitalplaceringar samt marknadsvärde inhämtas. Däremot behöver det säkerställas att rutinen kring sparande av underlag efterlevs.

3.4.4. Ansvarsfördelning mellan förvaltning och redovisning

Kontrollfråga: Finns en ändamålsenlig och dokumenterad arbetsfördelning mellan ansvar för förvaltning och redovisning?

Av "Anvisningar för medelsförvaltning och regler för penninghantering" framgår att betalningsöverföring vid finansiella transaktioner ska omfatta skriftliga underlag och undertecknas av behöriga personer. I övrigt beskriver inte anvisningarna och reglerna hur finansförvaltning och arbetsfördelning ska vara organiserad. Därav har

en kartläggning skett kring hur den faktiska arbetsfördelningen och ansvaret ser ut i kommunen.

Av intervjuer framkommer att det finns en utsedd ekonom som ansvarar för bokföring och avstämning av kapitalplaceringarna. Denna person deltar tillsammans med ekonomichef och kommunchef på de avstämningsmöten som hålls minst en gång per månad med den externa förvaltaren. Ytterligare möten kan hållas om det sker större förändringar på marknaden. Inför dessa avstämningsmöten erhåller kommunen material som den externa förvaltaren går igenom. Vid dessa möten kan den externa förvaltaren lämna rekommendationer kopplat till förändringar i den nuvarande strukturen i värdepappersportföljerna där så behövs.

Det är denna grupp som beslutar om att göra försäljningar och köp och om kommunen ska följa den externa förvaltarens rekommendationer. Vid beslut om exempelvis en försäljning överlämnar den externa förvaltaren en handelsorder som då undertecknas av ekonomichef och kommunchef. Handelsordern skannas in och mailas sedan till den externa förvaltaren som genomför den finansiella transaktionen. Undertecknad handelsorder sparas i original i pärm hos ansvarig ekonom men finns inte med som underlag till bokföringen. Som framgår tidigare i rapporten utgör transaktionsunderlag från den externa förvaltaren underlag till bokföringen. Då ansvarig ekonom är med på de avstämningsmöten som äger rum är han löpande uppdaterad om vilka förändringar som sker i värdepappersportföljerna.

Kommunstyrelsen har i december 2017 bemyndigat kommunchef, ekonomichef samt fyra ekonomer, bland annat ansvarig ekonom för bokföring och avstämning av kapitalplaceringar, att två i förening teckna Hudiksvalls kommun vid ärenden och avtal som berör kommunens medelsförvaltning och penninghantering

Utifrån erhållet utdrag från kommunens bank (uttaget 2018-11-06) över inlagda bankbehörigheter kan vi konstatera att ansvarig ekonom för bokföringen inte har någon behörighet till kommunens bank och kan därmed inte göra några utbetalningar.

Vi har i granskningen utfört stickprov på inköp och försäljningar mot underlag. Vi kan konstatera att det till samtliga granskade transaktioner som avser köp eller försäljning finns upprättade handelsordrar som har undertecknats av två firmatecknare i enlighet med kommunstyrelsens beslut.

Bedömning och rekommendationer

Enligt fastställda anvisningar för medelsförvaltning och regler för penninghantering anges att finansiella transaktioner ska föregås av skriftliga underlag och undertecknas av behöriga personer. Vi kan konstatera att sådana underlag upprättas och undertecknas i enlighet med gällande firmateckningsrätt.

Vår bedömning är att det finns en ändamålsenlig ansvarsfördelning mellan ansvar för förvaltning och ansvar för redovisning. Däremot kan vi konstatera att den inte är fullt ut dokumenterad. Vi rekommenderar kommunen att dokumentera nu gällande

ansvarsfördelning. I samband härmed är det väsentligt att tydliggöra dualiteten i ansvarsfördelningen, dvs att flera personer är involverade i de finansiella transaktionerna som ofta uppgår till väsentliga belopp. En tydlig dualitetsprincip minimerar risken för att oegentligheter inträffar.